

Reflecties voor vervolproces naar RES 1.0: participatie en benutten van koppelkansen

Frans Evers, 24 mei 2020

Participatie

Omdat in de terugrapportage van sommige bestuurders discussie over participatie in raads- resp. statencommissies naar voren werd gebracht, wil ik jullie graag bijstaan met een schema dat ik enige jaren geleden op internet aantrof en waarvan de bron mij niet te binnen wil schieten.

In onderstaande pyramide is een overzicht gegeven van participatievormen naar mate van inhoudelijke betrokkenheid enerzijds en aantal mogelijk betrokkenen anderzijds. Hieruit kunnen jullie concluderen dat in het RES Foodvalley stakeholder-overleg participatie op het niveau van coproduceren/ samenwerken plaats vindt, althans dat jullie daartoe hebben besloten en dat ook in de praktijk proberen te brengen. Dat sommige stakeholder-vertegenwoordigers daaraan minimaal bijdragen is jammer, maar niet principieel. Betrokkenheid van achterbannen en andere burgers vindt tot nu toe plaats op de onderste drie niveaus, door openbaarheid van de stakeholderoverleggen, raadsleden bijeenkomsten en bijeenkomsten die door de gemeenten zelf worden georganiseerd, door openbaarmaking van documenten, persberichten en de website.

Als in gemeenteraden om participatie wordt gevraagd is het goed na te gaan wat dan bedoeld wordt, wat anders en wat beter zou kunnen. Aan een bewering dat burgers in het algemeen niet betrokken zouden zijn, ontbreekt immers feitelijke grondslag. Vergeet niet dat we hebben afgesproken aan de stakeholder tafel stoelen vrij te houden voor vertegenwoordigers van burgers die nu nog niet rechtstreeks betrokken zijn. Er ligt nog een uitdaging om dat goed te organiseren, waarbij moet worden voorkomen dat de aangewezenen daar vooral voor hun eigen belang zouden optreden. Gelukkig is daarmee ervaring in andere situaties.

Verbreden oplossingsrichtingen - koppelkansen

Een belangrijk discussiepunt voor het traject naar de RES 1.0 is het verbreden van de oplossingsrichtingen door ook eens de transitie mogelijkheden te benaderen vanuit mogelijk beleid voor andere problematiek. Al eerder kwam een combinatie met gewenste ontwikkelingen in het landelijk gebied naar voren. Daarbij liggen een drietal beleidsterreinen wel heel erg voor de hand, met name omdat daar ook sprake is van urgentie.

- a. Al langer speelt de kwestie van de noodzakelijke reductie van **stikstof** uitstoot. Het Ministerie van LNV promoot al enige tijd de z.g. natuurinclusieve landbouw. Dat ontwerpbeleid zal onder druk van de groene agenda van de Europese Commissie op kortere termijn gestalte krijgen, waarbij grote veranderingen in met name de grondgebonden landbouw en melkveehouderij te verwachten zijn. Inspelen op dit beleid bij de keuze voor de opwekking van duurzame energie zou voor alle betrokken partijen voordeel kunnen brengen.
- b. Nu al, midden in het voorjaar zijn de eerste **water**onttrekkingsverboden al afgekondigd. De behoefte aan water zal waarschijnlijk niet snel afnemen, waardoor de wens tot beter en meer “vasthouden van water” ook in de regio Foodvalley urgent kan worden. Onderstaand bericht is bedoeld als voorbeeld en stimulans (mutatis mutandis) voor de discussie op 29 mei.

“In het kader van de RES voor NO Brabant zijn we aan het bekijken of we laagten in het landschap van de Peelhorst beter kunnen benutten als natuurlijke klimaatbuffer. Omdat deze laagten vrijwel allemaal buiten de EHS (tegenwoordig NNB) liggen, zou de combi klimaatadaptatie (i.c. waterbuffer), biodiversiteit (i.c. ecologische stapsteen) en energietransitie (i.c. zonnepark met extensieve beweiding als economische drager) wellicht een win-win op kunnen leveren, zeker als de zonnepanelen zo gesitueerd worden, dat de bodembiodiversiteit er niet onder lijdt. Het water moet dan gespreid de grond in kunnen trekken.”

- c. De **woningbouwopgave** kan niet zelfstandig worden uitgewerkt zonder rekening te houden met keuzes die in de RES moeten worden gemaakt en omgekeerd. Als de aansluiting van bekabeling en warmteleidingen tot efficiency tekorten leidt door een te klein aanbod of resp. te kleine vraag, zou de vraag aan de orde moeten komen op de lokaties voor nieuwbouw ook een oplossing voor dat probleem zouden kunnen leveren. Strategische clustering van wonen, warmteopwekking/afname en woningbouwlokaties is dan maar een van de vele mogelijkheden.